

Bijlage VSBO PBL

2024

tijdvak 1
maandag 6 mei
07.30 - 09.30 uur

Nederlands

Tekstboekje

Tekst 1 Greta Thunberg: geen taart, wel klimaatprotest

1 De Zweedse klimaativiste Greta Thunberg vierde haar verjaardag gisteren niet met taart, maar met een urenlange protestactie bij het parlement in Stockholm. "Ik ben niet het soort persoon dat verjaardagen viert," vertelde de tiener. "Ik sta hier zoals gebruikelijk te staken van 8.00 tot 15.00 uur. Dan ga ik naar huis."

2 Thunberg heeft een druk jaar achter de rug. Ze reisde de wereld over om te eisen dat regeringen meer ondernemen tegen klimaatverandering. "Het was een vreemd en druk jaar. Maar ook een geweldig jaar, omdat ik iets heb gevonden wat ik wil doen met mijn leven. En wat ik doe, heeft impact," zei de jonge activiste.

3 De tiener begon toen ze vijftien was met haar zogenoemde klimaatstaking. Ze spijbelde van

school om actie te voeren bij het parlement. Haar actie kreeg veel media-aandacht. Greta fungeerde als rolmodel voor de klimaatacties van scholieren (Spijbelen voor het klimaat) in verschillende landen in Europa, Amerika en Azië in 2019. Dat maakte haar wereldberoemd. Het Amerikaanse weekblad TIME riep Thunberg afgelopen december dan ook uit tot Persoon van het Jaar.

Naar: Amigoe, januari 2020

Tekst 2 Duivelsnaaigaren zeer actief

- 1 Willemstad – Het warkruid duivelsnaaigaren, op het eiland 'hilu di diabel' of 'aletria di mondi' genaamd, is weer zeer actief op het eiland. Niet alleen op Bándabou maar ook elders op het eiland zijn veel struiken overdekt met de lange, tentakelachtige draden.

- 2 'Hilu di diabel' komt na hevige regenval overal voor op het eiland. Duivelsnaaigaren is een parasiet. Dat betekent dat het niet zelfstandig kan leven. Om te kunnen leven, maakt het zich vast aan een 'gastplant'. Het heeft zelf geen bladeren. De parasiet bedekt de onderliggende plant compleet, en neemt alle voeding, water en zonlicht weg. Daardoor sterft de 'gastplant' uiteindelijk.

- 3 Het duivelsnaaigaren heeft veel wortels, die heel snel alle kanten op groeien. Daardoor is het bijna onmogelijk om het te verwijderen. Er blijven altijd wel een paar worteltjes achter, die vervolgens weer uitgroeien tot een hele plant.

Naar: Amigoe, december 2020

Tekst 3 Nepagenten tegen winkeldiefstal

1 De Schiedamse wijkagent Alex Glijn wilde iets creatiefs doen voor de veiligheid van de winkeliers in zijn stad. "Deze tijd van het jaar, rond de feestdagen, is er een extra risico op overvallen," zegt hij. "Wij patrouilleren dan extra, maar we kunnen niet overal tegelijk zijn." Daarom liet hij vier kartonnen agenten maken.

2 "Vroeger hadden we een agent van karton bij snelheidscontroles langs de snelweg en dat had echt effect. Mensen traptten op de rem. Dus ik dacht *laten we dit gewoon eens proberen*. En het lijkt effect te hebben."

3 De vier kartonnen agenten zijn een kopie van Alex zelf; ze lijken net echt. "Laatst liep een collega voorbij en die zwaaide. Niet naar mij dus, maar naar het bord!"

4 De kartonnen agenten worden door een aantal winkeliers aan elkaar doorgegeven, zodat het lijkt alsof de agent steeds op een andere plek surveilleert. Die winkeliers zijn er positief over. Alex: "Een parfumerie en een juwelier waar regelmatig een kartonnen versie van mij staat, laten weten dat ze minder diefstallen hebben gehad de afgelopen weken."

5 Het lijkt dus te werken. Maar hoe komt dat? Men denkt dat het vooral werkt tegen gelegenhedsdieven. Het kan net een duwtje in de goede richting geven om niet te gaan stelen. Je kunt het een beetje vergelijken met posters waar ogen op staan die je aankijken. Dat doet psychologisch iets met je.

6 Wat volgens onderzoekers ook helpt tegen diefstal is om spiegels op te hangen in de winkel. Dan zie je jezelf en dat kan ervoor zorgen dat je teruggaat naar je eigen normen: je mag niet stelen!

7 De kartonnen agent heeft momenteel dus een positief effect. Maar hoe lang de borden blijven staan, is volgens Glijn nog even de vraag. "Mensen gaan ze op den duur natuurlijk ook herkennen, en dan is het effect weg. Misschien dat we ze dan met een bord met de tekst: *PAS OP JE HANDTAS* op de markt gaan neerzetten."

Naar: www.rtlnieuws.nl, december 2019

Tekst 4 Olympisch breakdancen

- 1 Breakdance wordt vanaf 2024 officieel een olympische sport. Het Internationaal Olympisch Comité (IOC) heeft gisteren bekendgemaakt dat de sport deel uit zal maken van het programma. Dat betekent dat er op de Spelen van 2024 in Parijs voor het eerst op volwassen olympisch niveau gebreakdancet zal worden.

Skaten, surfen en sportklimmen

- 2 Breakdance maakte twee jaar geleden al een debuut op de Olympische Jeugdspelen in Buenos Aires en zal nu op de gewone Olympische Zomerspelen plaatsvinden. Ook skateboarden, surfen en sportklimmen zijn aan het officiële olympische programma toegevoegd, maar die sporten zijn bij de Spelen in Tokio al te zien. Met de keuze voor de nieuwe sporten wordt gemikt op een jonger publiek, iets waar het IOC al langere tijd mee bezig is.

-
- 3 Verder waren er nog veel meer nieuwe sporten voorgesteld aan het IOC, maar daarvan zijn de meeste (41 stuks) afgewezen. Dat is omdat het aantal deelnemende atleten wordt teruggebracht van 11.000 naar 10.500. Ook het aantal medaille-evenementen moet dalen. Dat zijn er komende Spelen 339 en in 2024 nog 329, volgens IOC-voorzitter Thomas Bach.

- 4 Er gaat bij de Olympische Spelen van 2024 nog iets veranderen, want voor het eerst zullen er dan net zoveel vrouwen als mannen meedoen. 'In Tokio is nog 49 procent van de olympiërs vrouw, maar in Parijs zetten we de laatste stap', aldus IOC-voorzitter Bach.

Naar: www.funx.nl, 8 december 2020

Tekst 5 Fun(d)raising CliniClowns Curaçao

Geïnspireerd door het werk van de CliniClowns heeft Sander van Beusekom gekozen voor een licht abstracte illustratie met bubbels. De bubbel staat voor de droomwereld van kinderen, waarin alles mogelijk is.

**Koop deze 7^e editie voor Nafl.12,50
en steun hiermee Stichting CliniClowns Curaçao!**

Artbag Sponsors o.a.:

De vertegenwoordiging van Nederland op Aruba, Curaçao en St. Maarten -
Citizens Insurance - True Lawyers - Piscadera Novo - SOAB - Firkos

Koop je artbag bij:

Van den Tweel - Esperamos - Centrum - Botica Cerrito - Botica Novo -
Bruna - Mensing's Caminada - Top One Toys - Dushi Store

*Stichting CliniClowns zorgt dagelijks voor een lach op het gezicht van zieke en gehandicapte kinderen en mensen met dementie dankzij al onze donateurs en de volgende bedrijven: **BDO, PRGV, AON, Zanzibar en Autolease Curaçao.***

www.cliniclowns.cw (ook op Facebook en Instagram: CliniClownsCuracao)

Tekst 6 Deze lekkere dingen kun je doen met oud brood

TIPS

- 1 **Broodsalade:** meng in stukjes gesneden brood met tomaten, olijven, ui, olijfolie en balsamicoazijn.
- 2 **Broodsoep:** voeg brokjes brood toe aan tomatensoep met veel groenten.
- 3 **Croutons:** druppel olijfolie (eventueel met knoflook) over de brokjes brood en bak ze daarna in een droge koekenpan.
- 4 **Crostini's:** bestrijk brood met olijfolie met knoflook en bak de sneetjes bruin in een oven op 200 °C.
- 5 **Wentelteefjes:** klop een ei los met melk, suiker en kaneel en doop sneetjes brood hierin. Bak ze daarna in een koekenpan.
- 6 **Broodquiche:** maak een quiche, maar gebruik in plaats van deeg sneetjes oud brood voor de bodem en de rand.
- 7 **Paneermeel:** rooster het brood en verkruiemel het daarna in een keukenmachine. Bewaar het in een afsluitbare plastic zak.

Naar: Plus magazine, februari 2020